

*Противам к.д. № 15/2011
 Определени за докладчик
 Съдия В. Ангусева
 23 XII 2011*

ДО
 КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
 НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

И С К А Н Е

от група народни представители за обявяване
 противоконституционност на § 6, т. 18, б. "а" и "б"
 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за бюджета
 на държавното обществено осигуряване за 2012 г.
 (ДВ, бр. 100/20.12.2012 г.)

*Определени
 за докладчик
 за решаване на
 делото по същество
 Съдия Ангусева
 8.V.2012*

По чл. 149, ал. 1, т. 2 и 4
 от Конституцията

Уважаеми конституционни съдии,

Народното събрание прие Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2012 г. С § 6 от ПЗР, т. 18, б. "а" и "б", се приеха съществени изменения на чл. 68 от Кодекса за социално осигуряване (КСО). Приетият текст гласи: "...§ 6. В Кодекса за социално осигуряване (Обн. ДВ, бр. 110 от 1999 г.; Решение № 5 на Конституционния съд от 2000 г. - бр. 55 от 2000 г.; изм. и доп., бр. 64 от 2000 г., бр. 1, 35 и 41 от 2001 г., бр. 1, 10, 45, 74, 112, 119 и 120 от 2002 г., бр. 8, 42, 67, 95, 112 и 114 от 2003 г., бр. 12, 21, 38, 52, 53, 69, 70, 112 и 115 от 2004 г., бр. 38, 39, 76, 102, 103, 104 и 105 от 2005 г., бр. 17, 30, 34, 56, 57, 59, 68, 76, 80, 82, 95, 102 и 105 от 2006 г., бр. 41, 52, 53, 64, 77, 97, 100, 109 и 113 от 2007 г., бр. 33, 43, 67, 69, 89, 102 и 109 от 2008 г., бр. 23, 25, 35, 41, 42, 93, 95, 99 и 103 от 2009 г., бр. 16, 19, 43, 49, 58, 59, 88, 97, 98 и 100 от 2010 г.; Решение № 7 на Конституционния съд от

2011 г. - бр. 45 от 2011 г.; изм. и доп., бр. 60 и 77 от 2011 г.) се правят следните изменения и допълнения:

...

18. В чл. 68:

а) в ал. 1 изречение второ се изменя така: "От 31 декември 2011 г. възрастта се увеличава от първия ден на всяка следваща календарна година с 4 месеца за жените и мъжете до достигане на 63-годишна възраст за жените и 65-годишна възраст за мъжете."

б) ал. 3 се изменя така:

"(3) В случай, че лицата нямат право на пенсия по ал. 1 и 2, до 31 декември 2011 г., те придобиват право на пенсия при навършване на 65-годишна възраст за жените и за мъжете и не по-малко от 15 години действителен осигурителен стаж. От 31 декември 2011 г. възрастта се увеличава от първия ден на всяка следваща календарна година с 4 месеца до достигане на 67 години."

Текстът е противоконституционен, защото:

Първо, изрично в преамбюла на Конституцията е записано, че България е социална държава. Това означава социална справедливост и социална солидарност между членовете на обществото. Недопустимо е при една социална държава икономическите и финансови тежести да се стоварват най-вече върху най-уязвимата и бедна част от обществото - хората в напреднала възраст и пенсионерите. В чл. 51 от Конституцията е казано, че "гражданите имат право на обществено осигуряване и социално подпомагане" (ал. 1) и че "старите хора, които нямат близки и не могат да се издържат от своето имущество, както и лицата с физически и психически увреждания, се намират под особена закрила на държавата и обществото" (ал. 3). Това са съществени елементи на социалната държава.

С промяната на чл. 68 КСО рязко и необосновано се завишават възрастта за пенсиониране и осигурителният стаж без спазване на

принципите на осигуряването и установената законова процедура (чл. 3, ал. 2 КТ и чл. 3, т. 4 КСО). По този начин **фактически и юридически десетки български граждани се лишават от правото да се пенсионират**. Доверието в пенсионната система е функция от нейната стабилност и предвидимост. Една социална държава не може лековато и едностранно да се отказва от поети ангажименти и договорености (вж. Националното споразумение, приложено към искането).

Поради тези причини мнозинството в българското общество приема тези норми като нарушаващи установените принципи за социален диалог, като финансово необосновани и социално нецелесъобразни. Трябва да имаме предвид и становището на Европейския икономически и социален комитет, че "пенсионната система трябва... да бъде надеждна и адекватна" и че "пенсионерите са много важна социално-икономическа категория и не бива да се разглеждат като бреме, а като основен икономически фактор".

Като имаме предвид продължителността на живота у нас, тези промени под лозунга за "пенсионна реформа" ще демотивират гражданите да се осигуряват пенсионно. Промените в пенсионната възраст не гарантират очаквания финансов резултат и не са съобразени с острите проблеми на пазара на труда и високия процент на безработица, особено сред младите хора, което индиректно е свързано с чл. 48 от Конституцията.

Второ, спазването на конституционните процедури са гаранция за конституционност на нормативните актове, приемани от Народното събрание. Изрично в преамбюла и чл. 4, ал. 1 К е указано, че "Република България е правова държава. Тя се управлява според Конституцията и законите на страната." В чл. 5, ал. 1 К е посочено, че "Конституцията е върховен закон и другите закони не могат да й

противоречат". Недопустимо е нейното нарушаване да се обосновава с някаква "целесъобразност".

В конкретния случай ЗБДОО за 2012 г. е внесен в НС на 2.11.2011 г. от Министерския съвет. В него не са предвидени разпоредби, които засягат хиляди граждани, свързани с повишаване на пенсионната възраст. В този специфичен закон (ЗБДОО за 2012 г.), който по същество е един финансов план-програма за една календарна година, не се предвижда промяна на чл. 68 КСО. Нещо повече - в мотивите към законопроекта **МС изрично посочва, че разчетите за пенсиите през 2012 г. са направени при параметри, основаващи се на "запазване на изискуемата възраст за придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст"**. Така на 16.11.2011 г. ЗБДОО за 2012 г. е приет от НС на първо четене с тези мотиви.

Неочаквано след първото четене и приемане на проектозакона няколко народни представители извършват "законодателна шмекерия", която е противоконституционна. Те искат промяна на чл. 68 КСО чрез § 6, т. 18, б. "а" и "б" на ЗБДОО за 2012 г. и увеличаване на пенсионната възраст. Всъщност чрез този закон, който е с **едногодишно действие**, се променя Кодексът за социално осигуряване за години след 2012 г., и то в най-съществената му част. Тази промяна засяга практически всички български граждани, без това да е обсъждано и приемано от Народното събрание при първо четене на друг законопроект - ЗБДОО за 2012 г. Чрез закон се правят съществени изменения в кодекс (вж. чл. 3, ал. 10 ЗНА, чл. 74, ал. 2 ПОДНС). Това е недопустимо за една правова държава (чл. 4, ал. 1 и чл. 5, ал. 1 К). Противоконституционно е да се правят и приемат предложения, които са извън **общите принципи и цели, извън**

обхвата на приетия на първо четене законопроект, камо ли за промени в друг закон (чрез ЗБДОО 2012 г. в КСО).

Изтъкнатото дотук, което е безспорно, е в грубо нарушение на чл. 88, ал. 1 К, че "законите се обсъждат и приемат с две гласувания". Промяната на чл. 68 КСО (чрез § 6, т. 18, б. "а" и "б" ПЗР на ЗБДОО за 2012 г.) е приет само на едно (второ) четене. А това е т.нар. пенсионна реформа, засягаща всички български граждани.

Това не е частен случай. Това е конституционен, основополагащ въпрос за цялото ни общество и държавата. Такова "законодателстване" е конституционно недопустимо. По този начин се нарушава чл. 87, ал. 1 К - право на законодателна инициатива има всеки народен представител. Една от формите - предложенията, които те могат да направят, е след първото четене на приетия законопроект, но само в рамките на обхвата, предмета и неговите цели. С внезапната и изненадваща промяна на чл. 68 КСО (§ 6, т. 18, б. "а" и "б" ЗБДОО за 2012 г.) юридически народните представители са лишени от правото си по чл. 87, ал. 1 К. А това е противоконституционно.

Трето, съгласно чл. 26, ал. 2 от Конвенция № 102 на Международната организация на труда за социална сигурност (минимални стандарти), 1952 г., "определената възраст не трябва да надвишава 65 години". В § 6, т. 18, б. "б" (чл. 68, ал. 3 КСО) се предвижда тази възраст да достига до 67 години, което е в противоречие с чл. 5, ал. 5 К (чл. 149, ал. 1, т. 4 К).

От изтъкнатите съображения дотук е видно, че § 6, т. 18, б. "а" и "б" от ПЗР на ЗБДОО за 2012 г. е противоконституционен. Той противоречи на принципите на социалната държава, социалната солидарност и справедливост (преамбюл К), както и на чл. 4, ал. 1; чл. 5, ал. 1 и 5; чл. 48, ал. 1; чл. 51; чл. 87 и чл. 88 от

Конституцията на Република България, както и на Конвенция № 102 на МОТ.

Уважаеми конституционни съдии,

На основание чл. 149, ал. 1, т. 2 и 4 от Конституцията молим да обявите за противоконституционен и противоречащ на международните договори § 6, т. 18, б. "а" и "б" от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване, с който се изменя чл. 68 от Кодекса за социалното осигуряване.

Молим като страни в конституционния процес да бъдат конституирани президентът, Министерският съвет, министърът на труда и социалната политика, омбудсманът на Република България, Националният осигурителен институт, Конфедерацията на независимите синдикати в България, Конфедерацията на труда "Подкрепа", Съюзът на пенсионерите 2004, Обединеният съюз на пенсионерите, Конфедерацията на обществени организации за социална защита на пенсионерите в България, Националната инициатива „Социална солидарност“, Българската асоциация на пенсионерите, както и парламентарните групи в 41-ото Народно събрание.

Прилагаме като писмени доказателства: *(не са представени в архива от разискванията)*

1. Копие от законопроекта за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2012 г., вх. № 102-01-73/2.11.2012, вн. МС
2. Копие от стенографския протокол на Народното събрание от разискванията по първо четене на законопроекта
3. Копие от предложението на Красимир Велчев и гр.н.п. по ЗБДОО за 2012 г. за второ четене

4. Копие от доклада на Комисията по бюджет и финанси за второ четене на ЗБДОО за 2012 г.

5. Копие от Националното споразумение за нова стратегия за финансова стабилизация на ДОО и усъвършенстване на пенсионното законодателство, подписано на 1.11.2010 г., правителството и национално представените работодателски и синдикални организации

6. Копие от стенографския протокол на Народното събрание при приемането на § 6, т. 18, б. "а" и "б"

7. Копие от Указ № 253/12.12.2011 г. заедно с мотивите на президента на РБ за връщане за ново обсъждане на ЗБДОО за 2012 г.

НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ:

Любен Корнезов -
Алишмак Имамев
Ремзи Осман

Сергей Ситинев -

Хасан Азизов -

Михаил Милков

Юлия Нойфи -

Белгин Лукири -

Халид Халид

Дуродан Мустафа

Мекра Михайлова -

Анже Андрусов.

Иванас Меркуриевс —
Мас Манюева

Петър Курчиданев <

Емили Маскарова -

Анита Янева -

Милена Христова -

Ваняшан Топушанска -

• Тевреши Асенов <

Румел Басов

Арагомир Стойнев ' 1

Румел Ив. Такопов

Мелена Янушива

• Георги Антостасов <

Ивелин Николов

Георги Пиршанин (

Петър Андричев

Ройко Великов 1/2

Людска Метин

Юлия Тасит

Георги Звѣков Терзизки

Дуендар Горов

Дуендар Сароб -

Курин Лоджол -

Имангул Парсаев -

Корсаев Амур

- Мирмен Дуенгаракан
Антоу Крив

Сиде Пидзеб

Динис Мухамбетов

Андрей ПАКИД

- Стефане Валентин
Гайбор Мухамбетов

Затари Георгиев

Георги Жембрикител

Ринис Евсеев

Амант Станов

Динис Ханов

Амант Габузов

Георги Бобринов =

Емен Емен